

ՄՈՒԽԱՆ (ՆԱԽԿԻՆՈՒՄ ՀԱՋԻ ՄՈՒԽԱՆ)

Գլուղի հին անունը մոռացվել է. Հաջի Մուխան անունը ենթադրվում է. որ առաջացել է 1700 թ. տյառեղ բանակած տանիկ բանակի զորապետի անունից, այն շրջակա գլուղերի հայ բնակիչները կոչել են նաև Հաջի Ավդի և Աջամ անուններով: Այս վերջին անունը նույն թվականներին տանիկների գեմ պատերազմող պարսից զորավարի անունն է եղել, որը և հաղթել է Հաջի Մախանի բանակին:

Գլուղը փոխած է խնուղու երկու կողմերում և ունի մոտ երեք կիլոմետր երկարություն, այդ պատճառով էլ ծաղրաբար «Լոնդոն» է կոչվում:

Գլուղում կա մի կիսավեր, մեծ ու թաղակապ եկեղեցու մնացորդ, որի շուրջը ընդարձակ սերկամանառուն է. թե եկեղեցին իր ձևերով և թե տապանադրերը վերաբերում են վերջին դարերին:

474. ԽԱՉԲԱՐ, հասարակ, կանչնած է բեմի վրա, յուռսասային կողմին 11 տող.

ԵՍ
ՈՎԱ
ՆԵՍՍ
ՀԱՆԼ
ԵՅԼՍ
ԻԶԻՄ
ԿԻՂՈՅ
ՀՈԳՈՅ
ՆԻՂԵ
ԳԵԲԻ
ԻԲՍ

ԵՍ ՈՎԱՆԵՍՍ ԿԱՆԿԵՆԵՑԻ ԶԽԱԶՍ՝ ՓԻԿՈՒԹԻ.

ՀՈԳՈՅՆ. ԼՅԻՇԵՑԵՔ Ի ՔՍ:

Ծանոթ. Հավանաբար XVI դար:

Հրատ. Սմրառյանց, 430, Լալալան, XVІІІ, 123:

475. ՏԱՊԱՆԱԲԱՐ, աավակ, փոքր, ընկած է եկեղեցու մեջ, երեսին 3 տող.

ԱՅՍ ԷՀԱՆԳԻՍԱՄ
ԹՎՆԱԽԵ
ԴԵՈՎԼԱՆ

ԱՅՍ Է ՀԱՆԳԻՍՍ ԳԵՈՎԼԱԹԻՆԻ.

ԹՎ. : ՌՃԻԸ: (1679):

476. ԽԱՉԲԱՐԻ ստորին բեկոր, ընկած է եկեղեցու ներսում, վրան 3 տողի մնացորդներ.

... ԱՉԿԱԶՄՈՂԱ ...
... ՍԽԱՀԻՍԵԻ ...
... ՎՌԺԻ

... ԱՉ ԿԱՉՄՈՂԱ ...
... ՈՒ ԽԱՉԻՍ ԵԻ ...
... ԹՎ. : ՌՃԻ: (1671):

477. ԳԵՐԵՉՄԱՆԱԲԱՐ, փոքր, ընկած է եկեղեցու մեջ, վրան 2 տող.

ՂՈՈՎՍՈՆՈՆ
ԱՅՍ ԷՀԱՆԳԻ

ԱՅՍ Է ՀԱՆԳԻՍՍ ՍՈՒՍԱՆԻՆԻ:

478. ԳԵՐԵՉՄԱՆԱԲԱՐԻ բեկոր, ընկած է եկեղեցու մեջ, վրան 3 տողի մնացորդներ.

ՈՅՆԾՆՈՂ
ԱՅՆԻԼՐԱԼ
Ս ... ՂՈ

... ՈՅՆ ԾՆՈՂԱՅՆ ԻԻԸ ԱԻ ... :

¹ Սմրառյանց, 430, Լալալան, XVІІІ, 123:

479. ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՔԱՐ, ընկած է եկեղեցու արևելքում, վրան 2 տող.

ՄԲԽԶՍԲԸԽ
ՈՂԱՅԲԱԲԻՆ

ՄԲ. ԽԱԶՍ ԲԱՐԷԽԱԽՍՂ | ԱՂԱՅԲԱԲԻՆ | :

480. ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՔԱՐ, նախորդի մոտ, վրան 1 տող.

ԱՅՍԷ ՍԲԽԸ ՌԻՍՀԱԽՆԱԶ

ԱՅՍ Է ՄԲ. ԽԱԶ ՀԱԽՆԱԶԱՐԻՆՂ :

Հրատ. Սմբատյանց, 430, լալայան, XVIII, 123 (երկուսի մոտ էլ Պէկնազար) :

481. ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՔԱՐ, տափակ, երեսին 2 տող.

ԱՅՍԷ ՀԱՆԳԻՍՄՀԱԿՈՒԲԻՆ
ԲՎՌՃԻԴ

ԱՅՍ Է ՀԱՆԳԻՍՏ ՀԱԿՈՒԲԻՆ. | թՎ. : ՌՃԻԴ : (1675) :

482. ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՔԱՐ, օրորոցաձև, փոքր, ադուցված է պարսպի մեջ.
վրան 2 տող.

Ռ-ԱՅՍԷ ՀԱՆԳԻՍՄ
ՏԻԿՐՍԻՆԸ Ռ . .

ԱՅՍ Է ՀԱՆԳԻՍՏ | ՄԻԿՐՏԻՉԻՆՂ | թՎ. : Ռ : (1551) :

Հրատ. Սմբատյանց, 430, լալայան, XVIII, 124 (երկուսի մոտ էլ 1951 թ.) :

ՏԱՊԱՆԱԳՐԵՐ, ՈՐՈՆՔ ԱՅԺՄ ԶԿԱՆ.

483. ԱԾ. Ողորմի Սարգսի և Ալեքսանդրի և Հակոբայ և ծնողացն իւր. Սարքէ

484. Այս է հանգիստ էնգգարին. թՎ. : ՌՃԾ : (1701) :

485. Այս է հանգիստ Ահապին.

486. Այս է հանգիստ Գասպարին.

487. Այս է հանգիստ Գրիգորի. թՎ. : ՌՃԾ : (1701) :

Հրատ. Սմբատյանց, 430—31, լալայան, XVIII, 124.

ԲԵՂԼՈՒ-ՀՅՈՒՍԷԻՆ ԿԱՄ ՍԱՐԱԶԼՈՒ

Այժմ անմարդաբնակ է, անցյալում ունեւր թուրք բնակչութիւն, հնում եղել է հալաբնակ. պահպանվել են եկեղեցու, ձիթհանի ավերակներ և հայկական տապանաքարեր: Գյուղատեղը գտնվում է լճափին, խճուղու եզրին, ներկայիս լճաջեն (Օրդաքլու) և Զկալովկա (Ալեքսանդրովկա) գյուղերի արանքում:

488. ՏԱՊԱՆԱՔԱՐԻ ՎՐԱ.

Այս է հանգիստ Մելիք Ռաֆայելի որդի

Ռուսամ Բէկին. թՎ. : ՌՃԲ : (1653) :

Հրատ. լալայան, XVIII, 125.

489. ՏԱՊԱՆԱՔԱՐԻ ՎՐԱ.

Այս է հանգիստ Գիւլնազար խաթուն Օվսանին: թՎ. : ՌՃԽ : (1691) :

Հրատ. լալայան, XVIII, 125.

490. ՏԱՊԱՆԱՔԱՐԻ ՎՐԱ.

Այս է հանգիստ Շամիրին. թՎ. : ՌՃԾ : (1708) :